

A magyarországi nyelvvizsgák megfeleltetése a KER hatfokozatú rendszerének

Az ET hatfokú skálájához történő igazítás megkönnyítése céljából az ET egy olyan kézikönyv létrehozásán dolgozik, amelynek segítségével mind kvalitatív eszközökkel, mind empirikus mérésekkel szakmailag megalapozott módon lehet nyelvvizsgarendszereket kalibrálni az ET szintekhez.

Ahhoz, hogy Magyarországon a munka hivatalosan jogszabályi következményekkel végigvihető lehessen, három feltétel megléte mindenképpen szükséges. Ezek a következők:

- 1) a Kézikönyv elérhetősége magyar nyelven, vagy azokon az egyéb nyelveken, amelyekből a fejlesztést elvégezni kívánják,
- 2) a véglegesített Kézikönyv megjelenése,
- 3) az ET szintekhez bemért, a vizsgarendszerek általi bemérésben használandó kalibrált ET feladatok/feladatsorok közzététele.

Jelenleg e három feltétel nem biztosított a szintbeállítás megfelelő szakmai színvonalon történő végigviteléhez (a folyamatok elkezdését azonban az ET keretrendszer és az angol nyelven elérhető Kézikönyv már lehetővé teszik).

A folyamatok teljes lebonyolításához az alábbi területeken szükséges előrelépés:

- 1) Az ET Kézikönyv:

A Kézikönyv eddig még csak angol nyelven hozzáférhető, fordítása még nem történt meg.

- 2) A véglegesített Kézikönyv megjelenése:

A jelenleg rendelkezésre álló kézirat (2003 szeptemberi keltezéssel) csak előzetes kísérleti verziója annak a teljes anyagnak, amelyet az előszóban kifejtve a szerzők 2005 végére, 2006 elejére ígérnek. Az empirikus validálási rész sem tartalmazza még azokat a gyakorlati szempontokat, amelyek szakmailag megalapozhatnák/megkönnyíthetnék a vizsgarendszerek munkáját.

- 3) Az ET szintekhez bemért feladatok/feladatsorok közzététele:

A végleges változat tartalmazza majd -- mellékletek formájában -- azokat a konkrét, kalibrált mintafeladatokat, amelyeknek az ET által történő bemérésre csak ezután kerül majd sor. A kézikönyv ajánlásai értelmében a vizsgarendszerek azáltal kalibrálhatják szintjeiket az ET 6 szintjéhez, ha konkrét feladataik működését, ugyanazon a populáción mérve, ezekkel a kalibrált feladatokkal vetik össze, és a konkrét nyelvi teljesítmények alapján döntenek a szintek beállításáról. A kézirat említi, hogy a szóbeli teljesítmények méréséhez már rendelkezésre állnak bemért szinteket bemutató videók, az írásbeli anyagok bemérése azonban csak ezután történik meg. Az empirikus mérés során -- a Kézikönyv ajánlásainak értelmében -- a konkrét statisztikai eljárások alkalmazásakor is az ET szintekhez már empirikusan bemért mérési eszközökön elért eredményekkel kellene összevetni a vizsgarendszer saját, ET szintekhez mért feladatsorát. Mindez összességében azt jelenti, hogy az ET Kézikönyv értelmében, céljainak és ajánlásainak megfelelően csak akkor lehet lefolytatni az egész szintbemérési eljárást, ha az ET már közreadta a beméréshez szükséges empirikus mérésre alkalmas feladatokat/feladatsorokat.

Összefoglalásul: az ET szintekhez történő érdemi bemérés folyamata időigényes, szakmailag nagyfokú hozzáértést igénylő, igen összetett folyamat. Az ET ennek a folyamatnak az elősegítése és megkönnyítése céljából dolgozik a Kézikönyvön, és a még hozzá tartozó, később megjelenő bemért mintafeladatokon/vizsgákon. Ezért a magyarországi folyamatokat is úgy célszerű tervezni, hogy azok összhangban legyenek az ET ajánlásaival, és megfelelő mennyiségű idő álljon rendelkezésre ahhoz, hogy az ET által leírt szakmai folyamatokat azok tartalmának megfelelően, valóban el lehessen végezni. E nélkül csak jogszabályi megfeleltetés születhet, szakszerű és érdemi nem, és a folyamat végső soron nem fog megfelelni az ET

ajánlásoknak.

Az alábbi táblázatban röviden összefoglaljuk a megfeleltetési folyamat tartalmi komponenseit és az azok végrehajtásához szükséges időmennyiséget. Az alábbiak javaslatok, és a magyarországi szintbemérési folyamatokat kívánják segíteni. Természetesen csak ajánlás jellegűek, hiszen minden vizsgaközpont maga dönti el, hogy erőforrásaival milyen ütemezés mellett tud gazdálkodni. A javaslatok jelzik azonban azt, hogy az ajánlott ütemezésnél rövidebb folyamatokat csak igen kivételes és speciális körülmények között tudunk elképzelni.

Az eljárás tartalmi komponenseinek ütemezése

Az ET Kézikönyv szakaszai	Az eljárás szakaszai :	A szakaszok célja, a végrehajtandó feladatok és az érintett szakemberek:	Ütemezés:
Familiarizációs szakasz	0. szakasz	A magyar fordítás elkészítése - a fordításra vállalkozó szakemberek	1 hónap
	1. szakasz	Felkészülés: A KER alapos megismerése, megértése, a szintek leírásainak megbízható elsajátítása - minden vizsgafejlesztő, feladatíró és vizsgáztató	2 hónap
Specifikációs szakasz	2. szakasz	Specifikáció: A nyelvvizsga-leírás összevetése a KER rendszerével (3, 4. és 5. fejezet), a specifikáció átdolgozása, igazítása - vizsgafejlesztők, feladatírók	1-2 hónap
Standardizációs szakasz	3. szakasz	Standardizáció: A feladatírók, vizsgáztatók KER-re vonatkozó „megítéléseinek” standardizálása. Az eddigi vizsgafeladatok és értékelési rendszer standardításának? felülvizsgálata a KER ajánlásai alapján. Új folyamatok tervezése, beiktatása a korábbi rendszer elemei közé - vizsgafejlesztők, feladatírók	2-3 hónap
	4. szakasz	A NYAT által kért szintenkénti és típusonkénti két minta-feladatsor első változatának elkészítése: Feladatkészítési folyamat elindítása a NYAT és KER által definiált folyamatszerű követelményeknek megfelelően - vizsgafejlesztők, feladatírók	1-2 hónap
Validációs szakasz	5. szakasz	A feladatok kipróbálása, javítása - vizsgafejlesztők, feladatírók, vizsgáztatók	1-2 hónap
	6. szakasz	Preteszt szervezése és lefolytatása az értékelési rendszer standardizáltságának és megbízhatóságának vizsgálata érdekében. Empirikus kipróbálás szintmeghatározásra alkalmas nagyságú mintán. - vizsgafejlesztők, feladatírók, vizsgáztatók, statisztikusok	2-3 hónap
	7. szakasz	Empirikus úton történő belső és külső érvényesítés: Adatgyűjtés és -elemzés a vizsga belső és külső érvényességének igazolása érdekében. Javaslatok a szintek nehézségének és a feladattípusok működésének tanulságai alapján az esetleges korrekciókra, változtatásokra. - vizsgafejlesztők, statisztikusok, feladatírók, vizsgáztatók	2-4 hónap
	8. szakasz	A mérések alapján indokolt korrekciók elvégzése, az új vizsgaelemek publikus dokumentációjának elkészítése a szakma és a nagyközönség számára. A vizsgarendszer új elemeinek működtetésére való felkészülés; a statisztikai elemzést végzők felkészítése. - vizsgafejlesztők, statisztikusok, feladatírók, vizsgáztatók	2-4 hónap
	9. szakasz	A megfeleltetési folyamat dokumentációjának elkészítése a NYAT számára	1-2 hónap
	10. szakasz	A nagyközönség és a szakma tájékoztatása a változásokról	
	Összesen:		15-25 hónap